

waterschap
**vallei en
veluwe**

2019-2023
Voorjaarsnota

Meer waarde als watermerk

Inhoudsopgave

1 Voorwoord	7
2 Introductie	9
3 Voortbouwen op...	11
4 Externe ontwikkelingen	13
5 Bestuursprogramma's	15
Veilige dijken	15
Water in landelijk gebied	16
Water in stedelijk gebied	17
Waterketen	18
Besturen en belastingen	19
6 Veranderopgaven	21
Omgevingswet	21
Energietransitie	21
Circulaire economie	22
Digitale transformatie	22
Mobiliteit (personeel)	23
7 Financiën	25
Kostenontwikkeling	25
Belastingopbrengsten	26
Lastendruk	26
Financiële onzekerheden	27

Voorwoord

Voor u ligt de voorjaarsnota voor 2019-2023. Een nota waar we trots op zijn. We maakten samen met u heldere keuzes voor de toekomst. Deze keuzes zijn gericht op klimaat, leefkwaliteit, circulariteit en energietransitie. Dé urgente thema's van deze tijd.

Tegelijkertijd kunt u lezen wat onze resultaten zijn tot nu toe en hoe we de verbinding leggen met inwoners, bedrijven, overheidspartners, kennisinstututen, onderwijsinstellingen en andere stakeholders.

Om deze verbindingen te kunnen blijven leggen, maar ook om de thema's van nu goed te kunnen blijven omarmen, moet onze organisatie wendbaar zijn. Zodat we in kunnen spelen op de uitdagingen die voor ons liggen. Dat vergt aanpassing van de organisatie waarbij mobiliteit en digitale transformatie voorop staan.

Onze ambities zijn hoog. Want we willen voorop lopen. We zijn dé partner van de toekomst. Daar horen investeringen bij. Investeringen waarvan we nu nog in mindere mate de vruchten plukken maar waarvan we met zekerheid zeggen dat het op de lange termijn de juiste keuzes zijn. Waterschappers zijn immers lange termijndenkers. Dat is waar we goed in zijn en moeten blijven.

2

Introductie

In de voorjaarsnota van vorig jaar (VJN 2018-2022) heeft u gekozen voor twee belangrijke focuspunten, waarmee wij nog meer dan nu een bijdrage aan de transitie naar een duurzame maatschappij kunnen leveren.

In het eerste focuspunt maken we de beweging 'van circulair doen' naar 'circulair zijn'. Als waterschap willen we ervoor zorgen dat in al ons werk de herbruikbaarheid van materialen en grondstoffen wordt gemaximaliseerd en waarde vernietiging wordt geminimaliseerd.

Het tweede focuspunt richt zich op het verbeteren van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving. We willen hiermee de negatieve gevolgen van klimaatverandering waar mogelijk voorkomen en maximaal bestrijden. Wij zijn ervan overtuigd dat water een belangrijke waardevermeerdering is in economische, ecologische en belevingswaarde van onze omgeving.

Vorig jaar is aangegeven dat deze ambities de tijdshorizon van onze planperiode overstijgen. Wij hebben ervoor gekozen in de voorliggende voorjaarsnota deze ingeslagen weg te continueren. We geloven dat de strategische ambities en keuzes van de VJN 2018-2022 ook de komende jaren nog actueel blijven en een blijvende inzet vragen, zowel in ons reguliere werk als in de nieuwe opgaven waarvoor we ons gesteld zien, zoals de implementatie van de Omgevingswet, digitalisering en energietransitie.

De verbinding met de strategische keuzes uit de VJN 2018-2022 hebben we in deze voorjaarsnota expliciet gemaakt. Bij de afzonderlijke bestuursprogramma's vindt u een korte weergave van de afgesproken ambities.

Voortbouwen op...

Met de VJN 2018-2022 als stevige basis zijn het afgelopen jaar de strategische keuzes nader uitgewerkt en geconcretiseerd. Partnerschap en samenwerking zijn hierin steeds meer sleutelbegrippen geworden. Hoe creëren we meerwaarde voor inwoners? Hoe verbeteren we in co-creatie de leefomgeving? Hoe maken we de klimaatopgave concreet? En hoe zorgen we voor een omslag van denken in kosten en resultaten naar denken in toegevoegde waarde en maatschappelijke effecten? Vragen waarop we het afgelopen jaar in diverse projecten antwoorden hebben gezocht en gevonden. En deze vragen staan ook de komende jaren nog centraal in ons handelen.

Wij werken steeds meer opgavegericht. We combineren onze waterveiligheidsopgave met gebiedsopgaven van en met partners. Daarmee verbinden we meerdere functies en verbeteren de leefkwaliteit. Onze kennis over het klimaat en water in de stad helpt ons samen met onze inwoners en partners de stad klimaat- en toekomstbestendiger te maken. Het project 'Binnenveldse Hooilanden' is een voorbeeld, waarbij wij dankzij onze parate kennis en bewezen kunde, als verbindende partner worden gezien. Daarnaast agenderen we het belang van een 'goede' bodem in het gebied. We zorgen ervoor dat dit onderwerp op de regionale agenda komt en blijft staan.

In het kader van energietransitie en circulaire economie is het waterschap mede-initiator voor de Bio Energie Centrale Harderwijk. Mede hierdoor zijn we in Nederland als eerste waterschap energieneutraal. En van alle waterschappen zijn we de grootste biogas-producent! Vanuit het circulaire denken zetten we in op het optimaliseren van de bedrijfsprocessen, én het tegengaan van verspillingen. Hierdoor sluiten en verkleinen we kringlopen in onze regio.

Het waterschap houdt hierbij oog voor een gezonde balans tussen tariefontwikkeling en ambitie. Als waterschap hebben we één van de laagste tarieven in Nederland. Daar zijn we trots op.

4

Externe ontwikkelingen

Onze omgeving verandert continu. In de begroting 2018 schreven wij al dat de thema's uit het regeerakkoord Rutte III 'Vertrouwen in de toekomst' en het Interbestuurlijk Programma voor samenwerking nauw aansluiten bij de ambities van Waterschap Vallei en Veluwe.

In het regeerakkoord ligt de nadruk op het samenwerken van overheden en bedrijven in de regio. De achterliggende gedachte is dat veel maatschappelijke opgaven zich niet op het werktein van één partij bevinden en oplossingen vaak gevonden worden door kennis en kunde van verschillende organisaties te delen. Daarom werken we op veel thema's samen met andere overheden, bedrijven en organisaties. Binnen de waterschap-sector werken we onder andere samen met de waterschappen in Oost-Nederland. Deze 'Waterkracht' alliantie biedt ons de gelegenheid onze ambities te verwezenlijken en zowel de marktpartijen als de waterschappen te laten ontwikkelen binnen een snel veranderde wereld.

Inhoudelijk is voor ons de klimaatopgave de belangrijkste opgave. Deze bevat maatregelen aan zowel de mitigatiekant met de energietransitie, als aan de adaptatiekant. De strategie die het Rijk hierbij voert, is dezelfde als die bij het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en de Nationale Omgevingsvisie (NOVI); doelstellingen op rijksniveau en de realisatie in de regio. Dit zal ertoe leiden dat onze binding met de netwerken in de drie regio's (Platform Water Vallei en Eem, Noord-Veluwe en Samenwerkingsverband Oost Veluwe) belangrijker wordt. Alhoewel we financiële en personele consequenties nog niet in beeld hebben, verwachten we wel dat het realiseren van deze nieuwe opgave middelen zal vragen.

Tot slot zien we dat, nu Nederland de economische crisis achter zich heeft gelaten, de markt bij aanbestedingen omslaat. De verwachting is dat toekomstige aanbestedingen daardoor hoger uitvallen. Daarnaast verwachten we dat het behouden en aantrekken van goed personeel moeilijker wordt.

Bestuursprogramma's

Veilige dijken

In de VJN 2018-2022 hebben we afgesproken dat we onze dijken in samenhang met de omgeving beheren om andere functies en waarden te behouden of te versterken. Bij het op orde houden en brengen van onze waterkeringen verbinden wij waterveiligheid waar mogelijk met andere opgaven en wensen. Daarvoor werken we samen met inwoners en betrokken partners.

De hoogwaterperiode van afgelopen winter liet zien dat wij er goed voor staan. Toch is waterveiligheid geen vanzelfsprekendheid. Wij blijven werken aan het op orde houden en, als het nodig is, verbeteren van onze dijken. We gebruiken de risicobenadering die onder meer gebaseerd is op overstromingsinformatie. Deze benadering helpt ons bij het prioriteren, het zoeken naar de balans tussen waterveiligheid en het realiseren van andere maatschappelijke opgaven op of aan de dijken. De dijktrajecten die verbeterd moeten worden, voeren wij uit volgens planning en raming zoals opgenomen in het HWBP. Het gaat om de Grebbedijk, de IJsseldijk Apeldoorns Kanaal en de Noordelijke Randmeerdijk.

Het vraagt een forse inspanning om in 2050 te voldoen aan de (nieuwe) normen voor de primaire waterkeringen. Daarvoor hebben wij meer en betere gegevens van met name de ondergrond nodig. Ook zoeken wij naar innovatieve methoden om deze gegevens te verzamelen. Dit vraagt meer inspanning de komende jaren. Het Wettelijk Beoordelingsinstrumentarium (WBI) verplicht ons om in 2022 een beeld van de veiligheidssituatie en de urgentie te geven. In het bijzonder langs de IJssel verwachten we een opgave om het risico van piping te verminderen. Dit doen wij zo veel mogelijk samen met de andere waterschappen langs de IJssel. Met extra inspanning voor de veiligheidsbeoordeling liggen we voor het behalen van de WBP doelen op koers.

Landelijk wordt nagedacht over een Lange Termijn Ambitie Rivieren (LTAR) waarbij in goed overleg met partners wordt gekeken naar de mogelijkheden en de haalbaarheid van rivierverruiming in samenhang met dijkversterking met een horizon tot 2050. Wij volgen deze ontwikkeling op de voet.

Water in landelijk gebied

In de VJN 2018-2022 hebben we afgesproken dat we met hernieuwde focus aan de slag gaan in het landelijk gebied met het oog op het verbeteren van de leefkwaliteit. We zoeken daarbij gericht per deelgebied naar verbinding met andere doelen. Deze verbinding levert kansen op en meerwaarde, echter het kost ook tijd. Bij de programmering van onze opgaven Watersysteem landelijk gebied wegen we af, waar we een integraal samenwerkingsproces ingaan of waar we snel zelf aan de slag moeten om de doelen uit het Waterbeheerplan (WBP) te kunnen halen.

Verbeteren van de leefkwaliteit betekent dat de opgave op het gebied van klimaat, duurzaamheid, energie en waterkwaliteit een regionale aanpak vragen. Alleen door verregaande samenwerking kunnen we een toekomstbestendig resultaat opleveren waar de maatschappij om vraagt. Wij zijn (vaak) de verbindende en uitvoerende partij voor partners met verschillende belangen, zoals bij de gebiedsontwikkeling 'Binnenveldse Hooilanden'. Het maakt ons afhankelijker van de partners en dit heeft consequenties voor de voorspelbaarheid en de kosten van onze projecten.

Een klimaatbestendig, duurzaam watersysteem begint bij het op orde brengen van het huidige systeem. Waar we vorig jaar nog achterliepen op dossiers, zoals wateroverlast, hebben we nu weer grip. Maar we zijn nog niet klaar. De gebiedsgerichte aanpak vraagt om een systeembenadering, waarbij we grond- en oppervlaktewater, bodem en omgeving als geheel beschouwen en belangen op het terrein van klimaat, bodem en leefkwaliteit verbinden. Dit vraagt betrouwbare meetgegevens die aansluiten bij de informatievraag. Daarom professionaliseren we onze monitoring. Zo kunnen we betere belangenafwegingen maken en kunnen we in de toekomst het watersysteem doelgerichter beheren.

In het WBP zijn dertien doelen benoemd voor het landelijk gebied, daarbij is het speerpunt 'Bodem' toegevoegd. Bij elf van de veertien doelen liggen we goed op koers om in 2021 de opgave te realiseren. Bij twee doelen (N2000/PAS en verdrogingsbestrijding) lopen we achter op de planning, omdat we mede afhankelijk zijn van gebiedspartners. Dit zijn provinciale opgaven van Gelderland. We zijn met de provincie in overleg om de doelen passend te formuleren in de samenwerkingsovereenkomst, zodat we weer voor een realistische opgave staan. De opgave digitalisering van ons beheer en onderhoudssysteem heeft vertraging opgelopen. Hier komt nieuwe energie op, waardoor we ook deze doelstelling in 2021 denken te behalen.

Water in stedelijk gebied

In de VJN 2018-2022 spraken we af de inwoners en bedrijfsleven in het stedelijk gebied centraal te stellen. De gemeente is hierin de regisseur én de inwoners nemen meer en meer initiatieven om hun leefomgeving te verbeteren. Dit betekent dat we maatwerk leveren en onze doelen gaan verbinden met die van de stad of straat. Als waterschap werken we als volwaardig partner mee en stimuleren we maximaal waar dat kan. Samen met partners verkennen we nieuwe samenwerkingsvormen en werken we aan gezamenlijke doelen die leiden tot maatschappelijke meerwaarde.

In het stedelijk gebied gaan we door met de ingezette lijn vanuit het programma Toekomstbestendige dorpen en steden 'De Kracht van Water'. We blijven inzetten op het werken met de stad om hiermee onze maatschappelijke doelen te realiseren. Dit vraagt om maatwerk, lokaal anticiperen en participeren. Hierbij trekken we op met onze gemeenten en andere partners in de stad. Zij zijn en blijven de regisseur in het stedelijk gebied en wij zijn afhankelijk van hun tempo. Met de realisatie van het programma en daarmee de WBP doelen liggen we op koers. We gaan de komende tijd kennis maken met de nieuwe gemeentebesturen en onze ambities delen.

Door de economische groei trekt de woningmarkt en de bedrijvigheid aan. Dit leidt tot uitbreiding maar vooral tot inbreidingen in de stedelijke gebieden. De uitdaging is om de stad leefbaar te houden voor nu en in de toekomst. Vanuit het perspectief van de klimaatontwikkeling, meer heftige piekbuien en het toenemen van hittestress, ligt hier onze grootste opgave in het bestaand stedelijk gebied. Op grond van stresstesten die we samen met de gemeenten uitvoeren, brengen we de potentiële knelpunten in de stad in beeld. Met een risicodialoog bepalen we samen waar welke aanpassing in de openbare en de particuliere ruimte noodzakelijk is.

Naar verwachting ligt er deze zomer een nieuw Bestuursakkoord Klimaatadaptatie dat, in lijn met het regeerakkoord, de verantwoordelijkheid voor klimaatoplossingen in de regio neerlegt. Als één van de deelnemers aan het Regionaal Manifest Ruimtelijke Adaptatie anticiperen we hierop. We formeren met onze partners een aanjaagteam om alle partijen te stimuleren in het nemen van klimaatadaptatieve maatregelen.

In 2020 loopt het huidige Bestuursakkoord Water (BAW) af. We verwachten dat een volgend BAW aansluiting met de regio's zoekt. Deze ontwikkelingen volgen we de komende jaren.

De komende jaren vervangen we de beschoeiing die aan vernieuwing toe is. De kwaliteit van de leefomgeving staat centraal en circulair werken is hierbij het uitgangspunt.

Waterketen

In de VJN 2018-2022 heeft het bestuur een duidelijke koers gezet en ambitie getoond in de transitie naar een duurzame samenleving. Daarbij willen we circulair zijn en energieneutraal. Al deze opgaven staan niet op zichzelf, maar komen meer en meer terug in onze reguliere taken, ook in de waterketen.

De transitie naar een duurzame samenleving vraagt van waterketen een aantal grote opgaven. We moeten steeds schoner gezuiverd water leveren om te zorgen dat de kwaliteit van de leefomgeving verbetert. Op de locaties waar de invloed op de waterkwaliteit groot is (hotspots), zetten we in op de verwijdering van nieuwe stoffen. Dit gaan we de komende jaren verder intensiveren mede door de stimulans vanuit het Rijk. De komende jaren treffen we maatregelen om nieuwe stoffen te verwijderen in de nieuwe zuiveringsinstallaties in Wilp en De Glind en ook in een aantal hotspots.

Daarnaast geven we meer invulling aan de circulaire economie door grondstoffen en energie terug te winnen uit het rioolwater en het bouwen van circulaire zuiveringsinstallaties. Met andere waterschappen, TU Delft en STOWA werken we aan het winnen van het biopolymeer ALE¹ uit NEREDA-slib. Deze ALE willen we door het midden- en kleinbedrijf als innovatief product op de markt brengen.

In Terwolde en Hattem werken we aan circulaire nieuwbouw. Hierbij worden bestaande onderdelen en materialen hergebruikt, gecombineerd met de modernste zuiveringstechnologieën. In de Glind wordt een 'groene' zuivering gerealiseerd, uitnodigend en open voor de omgeving en volledig ingepast in het landschap. Hierbij maken we bij de realisatie en het beheer gebruik van vormen die beter passen in een circulaire economie. In Wilp komt de zuivering van de toekomst 'Waterfabriek Wilp'. Deze fabriek voedt de Twellose beek weer met schoon water en daarmee geven we invulling aan de ambitie dat er geen grondstoffen uit afvalwater meer worden vernietigd.

In 2020 zijn we energieneutraal met aandacht voor CO₂-emissie. Door de bio-energiecentrale zetten we een goede stap voorwaarts. Met de realisatie van het programma en daarmee de WBP doelen liggen we op koers.

¹ Alginate Like Exopolimer

Besturen en belastingen

De VJN 2018-2022 daagt ons uit om van buiten naar binnen te denken, nieuwe manieren qua organisatie, processen en mensen te verbinden en een digitaal ontsloten waterschap te worden. Dit zorgt ervoor dat we binnen het programma Besturen en belastingen onze focus richten op de veranderprogramma's om deze speerpunten mogelijk te maken.

De thema's circulariteit, leefomgeving en digitalisering vullen we voor aspecten inkoop, mobiliteit (auto's) en de werkomgeving verder in. Hierbij maken we een afweging tussen de economische levensduur, technische ontwikkeling en circulariteit. Dit vertaalt zich in projecten in en rond ons gebouw met het doel de leef- en werkomgeving te vernieuwen in lijn met de bovengenoemde thema's. Concreet: een meer circulair wagenpark en aanpassingen binnen ons kantoor en het omliggende terrein zoals die bij deze ontwikkelingen passen.

We zijn in ontwikkeling naar een netwerkorganisatie. Dit vergt dat we onze medewerkers en de organisatie wendbaar houden. Daarom willen wij ons innovatiebeleid verder doorontwikkelen. Niet alleen om beter te anticiperen op ontwikkelingen in de samenleving | vanuit technisch, ruimtelijk en sociaal perspectief maar vooral om te leren van kennisvragen die we daarover hebben. Antwoorden op deze vragen verrijken onze beleidsontwikkelingen en zijn bovendien inspirerend.

We werken zoveel mogelijk van buiten naar binnen, én co-creatief samen met onze maatschappelijke partners. Dit zijn niet alleen collega-overheden, ondernemers, onderzoek- c.q. onderwijsinstellingen maar ook een woningbouwcorporatie, bewonersvereniging, buurten, groepen belanghebbenden, belangengroeperingen etc. Co-creatief van buiten naar binnen. Leren door te doen!

Veranderopgaven

Omgevingswet

Wij volgen een vernieuwende strategie bij de invoering van de Omgevingswet. Deze wet betekent voor 80% anders werken. Leren door doen, proactief onze waterbelangen inbrengen in ruimtelijke planprocessen van publieke en private partijen. Uitnodigend en uitgenodigd worden.

Het uitstellen van de invoering van de Omgevingswet naar 2021 geeft ons meer tijd om te investeren in kwaliteit van uitvoering en het regionale (leer)netwerk. De blauwe omgevingsvisie (BOVI) is hiervan een belangrijk onderdeel. Voor onze functie op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving (VTH) blijven de keur en de komende Omgevingswet de inhoudelijke basis voor het werk.

We werken steeds meer samen in ketens en met partners (binnen en buiten de sector). Dit doen we om de efficiency van de gehele keten te verbeteren en als overheid steeds meer één gezicht naar de samenleving te tonen.

Energietransitie

Komende jaren zijn we bezig met het opwekken van primaire energie op onze terreinen vooral via zonnecellen. Daarnaast ontwikkelen we samen met partners regionale energie-strategieën en dragen we bij aan warmtevisies van gemeenten. We stellen daarbij onze water-, afvalwaterbronnen, biogas en biobrandstof beschikbaar. We verkennen of de inzet van biogas voor maatschappelijke doeleinden wenselijk is. Maatregelen om het energieverbruik te verminderen, voeren we uit volgens de afspraken in de Energie Efficiency Plan (EEP).

Circulaire economie

De transitie naar een circulaire economie waar niets meer verloren gaat, betekent dat we in projecten steeds vaker zullen kiezen voor een modulaire bouwwijze en hergebruik van materialen (remontabele bouwconcepten). De transitie betekent de overgang naar een nieuw economisch systeem waarin we als waterschap geen bezitter meer zijn, maar steeds meer gebruiker worden. Dit heeft tot gevolg dat we op termijn minder gaan investeren en meer diensten gaan afnemen.

Op grond van het nieuwe beleidskader circulaire economie gaan we verder met circulair inkopen en het verkennen van kansrijke waardeketens voor verwaarding van onze stromen. Het uitgangspunt is maximaal hergebruik van producten en grondstoffen en minimaliseren van waardevernietiging. We gaan verder met het leren van de circulaire projecten, zoals de waterfabriek Wilp, de productie van ons biopolymeer uit NEREDA zuiveringsslib en de circulaire rwzi Terwolde.

Digitale transformatie

Om de ontwikkelingen in de maatschappij bij te blijven en ruimte te scheppen voor verbeteringen in de organisatie is digitale transformatie noodzakelijk. Dit gaat verder dan het inzetten van digitale middelen en het optimaliseren van de informatievoorziening. Als we (water)informatie zorgvuldig toepassen, verbeteren we de dienstverlening aan onze 'klanten'. Ook zetten we (water)informatie beter in binnen onze eigen processen en bij het samenwerken met onze partners.

Tegelijkertijd ontwikkelen we onze eigen organisatie op het gebied van procesinnovatie. Door onszelf op het gebied van procesinnovatie te trainen, krijgen we het digitaal 'doen' in onze genen. We zijn dan in staat om wendbaar in te blijven spelen op de veranderingen in de maatschappij die op steeds snellere wijze op ons en onze partners afkomen. Digitaal doen zit onder andere ook verankerd in de toekomstige werkwijze van de Omgevingswet.

In 2018 wordt de centrale regiefunctie verder uitgewerkt en in 2019 geïmplementeerd. Digitale transformatie gaat in 2018 en 2019 vooral over het ontwikkelen van de benodigde vaardigheden bij onze medewerkers. Dit kost tijd en vraagt derhalve extra medewerkers in concrete teams.

Mobiliteit (personeel)

Om de ingeslagen weg van de VJN 2018-2022 vast te houden is het belangrijk dat onze organisatie veerkracht ontwikkelt. Toenemende automatisering, innovaties, duurzaamheid, veranderingen in onze kerntaken, bestuurlijke wijzigingen, burgerparticipatie, langer doorwerken, krapte op de arbeidsmarkt veroorzaken een blijvende dynamiek en vragen aanpassing van zowel van het waterschap als onze medewerkers.

Dit alles vergt een investering in zowel kwaliteit als kwantiteit van de organisatie. Met Koers 2021 en met Samen Werkt en Talent Werkt werken we daar aan, onder andere door het bevorderen van interne doorstroom, verjongen van de organisatie, stimuleren kennisoverdracht, het vergroten van de wendbaarheid en veerkracht van onze medewerkers en het continu doorontwikkelen van de organisatie. Op deze manier bieden we kansen voor ontwikkeling en zorgen we ervoor dat we een aantrekkelijke en moderne werkgever zijn en blijven voor onze medewerkers.

Financiën

Het algemeen bestuur heeft voor het opstellen van de begroting 2018 de volgende kaders vastgesteld. Alhoewel deze voorjaarsnota niet het detailniveau van een begroting heeft, zijn deze kaders wel gehanteerd bij het doorrekenen van de financiële consequenties.

Algemene kaders

- De toekomstbeelden uit de Lange Termijn Visie (LTV) en de VJN zijn de strategische kaders.
- De doelen uit het Waterbeheerprogramma (WBP) vormen de basis van het werk.
- Het organisatie-ontwikkelingsprogramma 'Koers 2021' is het uitgangspunt voor het continu verbeteren en ontwikkelen van de organisatie.
- We streven naar een evenwicht tussen de prestatie en onze 'ranking' qua effectiviteit en efficiency om tot de best presterende waterschappen in Nederland te horen. Om dit te toetsen, gebruiken we benchmarks en andere onderzoeksmethodes.

Financiële kaders

- Schuldpositie met een streefwaarde van 200% van onze belastingopbrengsten eind 2022 (exclusief zogenoemde terugverdienprojecten). Bij ruimte in de schuldpositie is het mogelijk om incidentele meevallers in te zetten voor het verlagen van schuld of voor extra investeringen afhankelijk van de gewenste keuze op dat moment.
- Bestuursakkoord Water en de VJN voor de meerjarenkosten- en -belastingontwikkeling.
- CAO en CPB leidend voor loon-, prijs- en rentestijgingen.
- Een waterschapslastendruk die behoort tot de lagere van Nederland.
- De opgaven uit het WBP bepalen het investeringsprogramma. Daarbij is het plafond van de investeringen afgestemd op de schuldpositie.
- Aparte businesscases om te bepalen welke toekomstige innovatieve investeringen wij gaan uitvoeren.

Kostenontwikkeling

De meerjarenraming uit de begroting 2018 en de hiervoor genoemde kaders zijn uitgangspunten om de ontwikkeling van de kosten in beeld te brengen.

De totaalkosten voor 2019 liggen in lijn met de meerjarenraming. We zien wel een verschuiving. De kosten voor watersysteembeheer komen € 0,6 miljoen hoger uit voor de taak watersysteem, en bij de taak zuiveringsbeheer komen de kosten € 0,7 miljoen lager uit.

Belastingopbrengsten

Bij de ontwikkeling van de belastingopbrengsten en de lastendruk zijn we ervan uitgegaan dat het tekort voor watersysteembeheer van € 0,6 miljoen in de begroting 2019 wordt opgevangen.

De meerjarenprognose van de belastingopbrengst voor watersysteembeheer wordt gemiddeld 2,4% in de planperiode. De stijging in 2019 is 4,2% t.o.v. 2018.

TABEL 1: BELASTINGOPBRENGST WATERSYSTEEMBEHEER

De meerjarenprognose van de belastingopbrengst voor zuiveringsbeheer wordt gemiddeld 1,6% in de planperiode. De stijging in 2019 is 2,4% t.o.v. 2018.

TABEL 2: BELASTINGOPBRENGST ZUIVERINGSBEHEER

Lastendruk

De belastingopbrengst is vertaald naar lastendruk. In de lastendrukprofielen is rekening gehouden met de geactualiseerde kostentoedeling inclusief de aangepaste eenheden.

Profiel	Lastendrukstijging gemiddelde planperiode	Lastendrukstijging 2019 t.o.v. 2018 VJN 2019-2023	Lastendrukstijging 2019 t.o.v. 2018 begroting 2018
Meerpersoonshuishouden	0,9%	1,2%	2,0%
Agrariër bemalen gebied	2,6%	3,7%	4,3%
Productiebedrijf	0,9%	0,6%	1,7%
Natuurterrein	7,2%	27,9%	4,2%

De relatief grote stijging voor een natuurterrein van 1.000 hectare wordt veroorzaakt door de aangepaste kostentoedeling inclusief lagere eenheden.

Financiële onzekerheden

- Uitkomsten CAO-onderhandelingen. Gerekend is met inflatie van 2,8% in 2019. Zodra de stijging van de CAO hoger uitvalt, heeft dit effect op de raming. Ter illustratie: een CAO die 1% hoger uit-valt, leidt tot een totale kostenverhoging in 2019 van € 0,3 miljoen;
- Afvalstoffenheffing RWZI's die mogelijk per 2020 wordt ingevoerd. Kosten bedragen dan circa € 1 miljoen per jaar. Gezien de onduidelijkheid is dit niet opgenomen in de ramingen;
- Thermisch Gereinigde Grond Westdijk, onzekerheid over volledige financiering vanuit het HWBP;
- Renterisico. Dit risico is nu nog niet zichtbaar op de financiële markten. Het risico is relatief beperkt, omdat dit alleen de herfinanciering betreft. Ter illustratie: indien de rente in 2019 1% ho-ger is dan verwacht, dan leidt dat in 2019 tot € 0,2 miljoen hogere rentelasten. Hiervan komt € 60.000,- ten laste van watersysteembeheer.

